

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaite
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

SLAUGYTOJŲ NUOMONĖ APIE ANTIBIOTIKO- TERAPIJOS TAIKYMĄ ANKSTYVAME VAIKŲ AMŽIUIJE

Darbo autorė. Julija BITAUTAITĖ, IV kursas.

Darbo vadovas. Prof. dr. Natalja ISTOMINA, VU MF Sveikatos mokslų institutas, Slaugos katedra.

Darbo tikslas. Išanalizuoti slaugytojų nuomonę apie antibiotikoterapijos taikymą ankstyvame vaikų amžiuje.

Darbo metodika. Atliktas kokybinis pusiau struktūrizuotas interviu tyrimas, kuris vyko 2024 metų kovo mėnesį, gavus VU MF MT etikos komiteto nutarimą, gydymo įstaigos leidimą bei slaugytojų sutikimus. Tyrime dalyvavo 6 slaugytojos, kurios dirbo stacionarinės grandies gydymo įstaigoje, vaikų skyriuose. Interviu metu pateikti klausimai, suskirstyti į tris grupes: 1) sociodemografiniai klausimai apie dalyves; 2) klausimai, kuriais siekiama išanalizuoti slaugytojų žinias apie antibiotikus; 3) klausimai, kuriais siekiama išanalizuoti slaugytojų elgseną ir vaidmenį vaikų antibiotikoterapijoje. Interviu vyko individualiai sutartu laiku su kiekviena respondente susitikus gyvai. Pokalbiai buvo įrašinėjami naudojantis diktofonu, vėliau surinkti duomenys buvo transkribuojami ir analizuojami. Tyrimo dalyvių asmenybės buvo nuasmenintos priskiriant kodavimą: N1, N2,...N6.

Rezultatai. Iš 6 dalyvių, 3 slaugytojos įgijusios aukštesnįjį išsilavinimą, 2 – aukštąjį neuniversitetinį ir 1 – aukštąjį universitetinį išsilavinimą. Dalyvių amžius buvo nuo 29 iki 55 metų. Apklaustųjų stažas dirbant su vaikais buvo nuo 6 iki 36 metų. Didžioji dalis slaugytojų (N1, N2, N3) antibiotiką įvardijo kaip bakterinei infekcijai gydyti skirtą priemonę, viena dalyvė – virusinei infekcijai gydyti priemonę (N4). Nors visos dalyvės pripažįsta, kad antibiotikas reikalingas, 5 iš 6 slaugytojų nurodė, kad antibiotikas gali ir sukelti mikroflos sutrikimus: „...matome būtent su vaikais, skysčiau pasituština, spalva žalesnė atsiranda.“ (N4), viena dalyvė įvardijo kaip šalutinį poveikį: „...jeigu vėmimas atsiranda, jokio antibiotiko“ (N6). 6 slaugytojos pabrėžė didžiausią šių dienų su antibiotikų vartojimu susijusią problemą, tai bakterijų atsparumas vaistams, įvardijant šio reiškinio atsiradimo priežastis „...dėl nesaikingo vartojimo, atsiranda atsparumas“ (N1) ir „...kokia garantija, kad nutraukus anksčiau po 3–4 dienų vaikas neatkris su dar sunkesne būkle“ (N6), ko pasekoje yra lydinčios pasekmės „...ateityje, galimai jam reikės stipresnio antibiotiko prie lengvesnės ligos“ (N5) arba „...nebus kuo gydyti, nes vaikas taps viskam atsparus“ (N6). Kalbėdamos apie antibiotikus, slaugytojos įvardijo ne tik kylančias dėl antimikrobinių vaistų kylančias problemas, bet ir savo vaidmenį antibiotikoterapijoje. 6 slaugytojos pabrėžė, kad „...mes negalime skirti vaistų, čia gydytojai skiria antibiotikus, mes tik vykdomė paskyrimus“ (N2), įvardijant kaip vieną iš priežasčių, tai kompetencijų trūkumą „...mes kaip slaugytojos matome tik išorę, o

reikia ir į vidų pažiūrėti.“ (N6), „...žinau, kad galiu pakomentuoti tyrimus, bet ne visus rodiklius..trūksta žinių, ..norėčiau mokymų“ (N4) arba „..norėčiau daugiau mokymų antibiotikų tema“ (N4), 2 slaugytojos pasisakė „..turiu suprasti, kodėl skirtas šis antibiotikas, tokia dozė,..kita slaugytoja ateis ir suleis, o aš domiuosi, kodėl toks gydymas..“ (N3, N6). 3 slaugytojos įvardijo, kad „.. jokie vaidmens neatlieku, ateinu praskiedžiu, suleidžiu“ (N2) arba „..tinkamas vaistų administravimas, paciento stebėjimas bei mokymas,..būtinas švietimas“ (N1). Buvo pastebėtas ir hierarchinis kultūrinis elgesys, 3 slaugytojos pasisakė: „..mums negalima komentuoti ir išsakyti pastabas dėl gydymo daktarams, kad nesutinkam su paskirtu gydymu“ (N2) arba „..esu paprieštaravus, kad atsisakau suleisti 2 m. vaikui suaugusio žmogaus dozę ir prisiimti atsakomybę, tokia dozė užmuš vaiko imunitetą,..buvo didelis skandalas.., bet gydymą pakeitė“ (N3). Kelios slaugytojos pasisako „..dėl visuomenės požiūrio į mus, pažiūrėkit..spaudoje, televizijoje.“ (N6), stebimas iššūkis bendraujant su tėvais ir nepasitikėjimas dėl kompetencijų „..ne visi tėvai nori klausytis mūsų, prašo pakviesti gydytoją“ (N5).

Išvados. Iš tyrimo dalyvių atsakymų galima daryti išvadą, kad dauguma slaugytojų supranta apie antibiotikus ir jų sukeltą poveikį sveikatai ir rizikas, bet pritaria, kad reikėtų daugiau mokymų šia tema. Tačiau ne visos slaugytojos supranta savo vaidmenį antibiotikoterapijoje, jų priežiūroje. Kompetencijų trūkumas, visuomenės bei kitų sveikatos priežiūros specialistų požiūris, neleidžia slaugytojoms labiau integruotis į antibiotiko priežiūrą, terapiją. Slaugytojoms reikalingi papildomi mokymai, darbo funkcijų praplėtimas bei gera informacijos sklaida visuomenėje apie slaugytoją kaip kompetentingą savo srities specialistą, o ne tik kaip techninį darbuotoją.

Raktažodžiai. Slaugytojai; antibiotikai; vaikai; nuomonė; terapija.